Nr 117.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen angående anvisande av medel till vissa byggnadsföretag vid armén; given Stockholms slott den 6 april 1915.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över lantförsvarsärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att

dels till beredande av ökat stallutrymme vid infanteriet bevilja ett anslag av 655,900 kronor samt härav för år 1916 anvisa ett belopp av 215,300 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att redan under år 1915 av tillgängliga medel förskottsvis utanordna, vad som under samma år kan finnas vara för ändamålet erforderligt;

dels till beredande av ökat stallutrymme vid kavalleriet för år 1916 bevilja ett anslag av 412,800 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att redan under år 1915 av tillgängliga medel förskottsvis utanordna, vad som under samma år kan finnas vara för ändamålet erforderligt;

dels till uppförande av förråd för vinterfordon för år 1916 bevilja ett anslag av 90,000 kronor;

dels av det utav 1914 års senare riksdag till uppförande av förråd för andra fordon än vinterfordon samt för persedlar och materiel beviljade anslaget, 1,359,000 kronor, för år 1916 anvisa ett belopp av 350,000 kronor;

dels av det utav 1914 års senare riksdag till uppförande av nya byggnader för Norrbottens regemente beviljade anslaget, 850,000 kronor, för år 1916 anvisa ett belopp av 250,000 kronor;

dels till uppförande av nya byggnader för Norrbottens regemente bevilja ett ytterligare anslag av 200,000 kronor samt härav för år 1916 anvisa ett belopp av 100,000 kronor;

dels till uppförande av byggnader för Norrbottens kavallerikår bevilja ett anslag av 478,000 kronor samt härav anvisa — jämte det för år 1915 för ändamålet avsatta belopp av 300,000 kronor — ytterligare för år 1916 ett belopp av 100,000 kronor;

dels av det utav 1914 års senare riksdag till uppförande av nya byggnader för Bodens artilleriregemente beviljade anslaget, 600,000 kronor, för år 1916 anvisa ett belopp av 150,000 kronor;

dels till uppförande av nya byggnader för Bodens artilleriregemente för år 1916 bevilja ett ytterligare anslag av 92,000 kronor;

dels till uppförande av nya byggnader för Norrlands artillerirege-

mente i Östersund bevilja ett anslag av 1,358,500 kronor samt härav för år 1916 anvisa ett belopp av 558,500 kronor;

dels till uppförande av nytt etablissemang å Järvafältet för Svea ingenjörkår bevilja ett anslag av 1,696,000 kronor samt härav anvisa — jämte det för år 1915 för ändamålet avsatta belopp av 600,000 kronor — ytterligare för år 1916 ett belopp av 600,000 kronor;

dels till uppförande av nya byggnader för Göta ingenjörkår för år 1916 bevilja ett anslag av 43,000 kronor;

dels till uppförande av byggnader för Norrlands ingenjörkår bevilja ett anslag av 1,884,000 kronor samt härav för år 1916 anvisa ett belopp av 400,000 kronor;

dels till uppförande av nya byggnader för Bodens ingenjörkår bevilja ett anslag av 651,000 kronor samt härav anvisa — jämte det för år 1915 för ändamålet avsatta belopp av 150,000 kronor — ytterligare för år 1916 ett belopp av 212,000 kronor;

dels till uppförande av nya byggnader för fästningsingenjörkompanierna i Vaxholm och Karlskrona för år 1916 bevilja ett anslag av 93,000 kronor;

dels till uppförande av nytt etablissemang för Fälttelegrafkåren bevilja ett anslag av 1,774,000 kronor samt härav för år 1916 anvisa ett belopp av 500,000 kronor;

dels till uppförande av landstormsförråd bevilja ett anslag av 150,100 kronor samt härav anvisa — jämte det för år 1915 för ändamålet avsatta belopp av 75,000 kronor — ytterligare för år 1916 ett belopp av 75,100 kronor;

dels till uppförande av skidförråd bevilja ett anslag av 461,000 kronor samt härav anvisa — jämte det för år 1915 för ändamålet avsatta belopp av 55,900 kronor — ytterligare för år 1916 ett belopp av 101,275 kronor;

dels ock förklara, att samtliga här omnämnda belopp, som beviljas eller anvisas för år 1916, skola förskottsvis utgå av statsverkets värnskattefond och sedermera ersättas av lantförsvarets fond för byggnader och andra försvarsändamål eller annan fond, dit köpeskillingarna för nu till lantförsvaret anslagna fastigheter, vilka med riksdagens samtycke försäljas, kunna komma att inflyta.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

B. B. E. Mörcke.

Utdrag av protokollet över lantförsvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 6 april 1915.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern HAMMARSKJÖLD,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena WALLENBERG,
Statsråden: VON SYDOW,
friherre BECK-FRIIS,
STENBERG,
LINNÉR,
MÖRCKE,
VENNERSTEN,
WESTMAN,
BROSTRÖM.

Departementschefen, statsrådet Mörcke, yttrade härefter:

Kungl. Maj:ts proposition till 1914 års senare riksdag.

»I sammanhang med avlåtandet till 1914 års senare riksdag av förslag rörande ordnandet av rikets försvarsväsende framlade Kungl. Maj:t jämväl proposition (nr 230) angående anvisande av medel till vissa byggnadsföretag vid armén. Enligt nämnda proposition beräknades kostnaderna för byggnader i samband med ny härordning — utom återstående kasernbyggnader för infanteriet — till sammanlagt 15,044,100 kronor enligt följande specifikation:

Ökat stallutrymme vid infanteriet	kronor	1,008,000: —
» » » kavalleriet	»	540,000: —
» » » artilleriet	»	56,000: —
Förråd för vinterfordon	»	252,000: —
» » övriga fordon m. m.	»	1,359,000: —
» » proviant och furage	»	250,000: —
Nybyggnader för Norrbottens regemente	»	850,000: —
Transport	kronor	4,315,000: —

Transport	kronor	4,315,000: —
Nybyggnader för en skvadron i Boden (Norrbottens kavallerikår)	»	640,000: —
» » Boden-Karlsborgs artilleriregemente i Boden	»	600,000: —
Uppförande av baracker för Karlskrona grenadjärregemente	»	80,000: —
» » baracker för Vaxholms grenadjärregemente	»	100,000: —
» » befälsbyggnader vid Vaxholms grenadjärregemente	»	395,000: —
» » förplägnadsanstalt i Östersund	»	450,000: —
» » havremagasin i Stockholm	»	174,000: —
Nybyggnader för Svea ingenjörkår	»	1,795,000: —
» » Göta »	»	43,000: —
» » Norrlands »	»	1,838,000: —
» » Bodens »	»	619,000: —
» » Kustingenjördetachemangen	»	93,000: —
» » Fälttelegrafkåren	»	1,774,000: —
Landstormsförråd	»	150,100: —
Skidförråd	»	461,000: —
Ordnande av vinterförläggning	»	567,000: —
Flyttning av ammunitionsfabriken	»	950,000: —
eller tillhopa	kronor	15,044,100: —

Av det för uppförande av förråd för vinterfordon beräknade beloppet, 252,000 kronor, hade emellertid 162,000 kronor redan upptagits i den föreslagna riksstaten för år 1915. Vidare utgjorde det för anordnande av förråd för proviant och furage upptagna beloppet av 250,000 kronor återstoden å ett av 1912 års riksdag för ändamålet beviljat anslag. Av denna återstod voro 125,000 kronor redan i 1914 års statsverksproposition äskade för år 1915, och övriga 125,000 kronor ansågos böra uppföras å 1916 års riksstat. Med frånräknande av nämnda belopp (162,000 + 250,000 =) 412,000 kronor, erfordrades således för byggnadsändamål sammanlagt 14,632,100 kronor. Detta belopp var avsett att utgå med

under år 1915	kronor	2,677,900: —
» » 1916	»	3,702,375: —
» » 1917	»	4,779,000: —
» » 1918	»	2,920,275: —
» » 1919	»	552,550: —

Kostnaderna för ifrågavarande byggnadsföretag ansågos böra bestridas genom inkomsten av försäljning av vissa staten tillhöriga, till lantförsvaret anslagna fastigheter i eller invid Stockholm, varigenom kunde påräknas en behållen inkomst av 50,495,000 kronor. Då emellertid tomtförsäljningsmedlen icke kunde förväntas inflyta lika snabbt, som de behövdes för nybyggnader, ansågos byggnadskostnaderna under de närmaste åren kunna förskotteras av värnskattemedel, utan att därför det ändamål, varför värnskatten vore avsedd, i någon mån eftersattes. I anslutning härtill föreslogs, att riksdagen måtte för vissa av ovan angivna byggnadsarbeten vid armén för år 1915 anvisa eller avsätta sammanlagt 2,677,900 kronor, att förskottsvis utgå av värnskattemedel och sedermera ersättas av lantförsvarets fond för byggnader och andra försvarsändamål eller annan fond, dit köpeskillingarna för nu till lantförsvaret anslagna fastigheter, vilka med riksdagens samtycke försåldes, kunde komma att inflyta.

Riksdagens beslut.

Uti skrivelse den 14 september 1914 (nr 1) i fråga om ordnandet av rikets försvarsväsende anmälde riksdagen, att riksdagen, som icke haft något att erinra mot ifrågavarande nybyggnadsarbeten, dock funnit, att det av Kungl. Maj:t beräknade beloppet, 15,044,100 kronor, kunde minskas med 352,100 kronor för stallbyggnader vid infanteriet, 98,400 kronor för stallbyggnader vid kavalleriet, 340,000 kronor för nybyggnader vid Norrbottens kavallerikår samt 170,000 kronor för officersbostäder vid Svea ingenjörkår. Sammanlagda kostnadsminskningen utgjorde således (352,100 + 98,400 + 340,000 + 170,000 =) 960,500 kronor. Däremot borde, med anledning av den utav riksdagen beslutade organisationen av Norrlands artilleriregemente, för tillbyggnader till nämnda regementes etablissemang i Östersund beräknas 1,000,000 kronor. Totalkostnaden för nybyggnadsarbetena skulle således uppgå till 15,083,600 kronor. [1]) Härtill komme kostnader för markinköp vid Norrlands artilleriregemente i Östersund ävensom ökade kostnader för nybyggnader för Norrbottens kavallerikår. Härför erforderliga medel ansåge riksdagen dock icke behöva för närvarande beräknas.

Med avdrag av förenämnda 412,000 kronor för anordnande av förråd för vinterfordon samt för proviant och furage, vilket belopp riksdagen i likhet med Kungl. Maj:t ansåg böra beräknas å riksstaten, skulle således för ifrågavarande byggnader erfordras 14,671,600 kronor.

Enligt en vid riksdagens skrivelse fogad tablå skulle dessa kostnader fördelas på åren 1915—1919 sålunda:

---

[1]) I riksdagens skrivelse har genom tryckfel kommit att angivas 15,084,100 kronor.

Arbete.	Att bevilja eller avsätta.	Kostnad år 1915.	Kostnad år 1916.	Kostnad år 1917.	Kostnad år 1918.	Kostnad år 1919.
Ökat stallutrymme vid infanteriet	655,900	—	215,300	215,300	225,300	—
» » » kavalleriet	441,600	—	200,000	241,600	—	—
» » » artilleriet	56,000	—	—	30,000	26,000	—
Förråd för vinterfordon	90,000	—	90,000	—	—	—
» » övriga fordon m. m.	1,359,000	350,000	350,000	350,000	309,000	—
Nybyggnader för I. 19	850,000	250,000	250,000	350,000	—	—
» » Norrbottens kavallerikår	300,000	300,000	—	—	—	—
» » A. 8	600,000	150,000	150,000	300,000	—	—
» » I. 7: baracker	80,000	80,000	—	—	—	—
» » I. 26: baracker	100,000	100,000	—	—	—	—
» » I. 26: befälsbyggnader	395,000	—	—	195,000	200,000	—
» » förplägnadsanstalt	450,000	—	—	—	200,000	250,000
» » havremagasin	174,000	—	—	—	74,000	100,000
» » A. 4 i Östersund	1,000,000	—	200,000	200,000	300,000	300,000
Nybyggnader för ingenjörtrupperna:						
Svea ingenjörkår	1,625,000	600,000	600,000	425,000	—	—
Göta »	43,000	—	43,000	—	—	—
Norrlands »	1,838,000	—	400,000	800,000	638,000	—
Bodens »	429,000 190,000	150,000	180,000	289,000	—	—
Kustingenjördetachemangen	93,000	—	93,000	—	—	—
Fälttelegrafkåren	1,774,000	—	500,000	800,000	474,000	—
Landstormsförråd	150,100	75,000	75,100	—	—	—
Skidförråd	461,000	55,900	101,275	—	101,275	202,550
Ordnande av vinterförläggning	567,000	567,000	—	—	—	—
Ammunitionsfabrikens flyttning	950,000	—	—	400,000	550,000	—

Under ifrågavarande tidsperiod skulle således utgå

under år 1915	kronor	2,677,900: —
» » 1916	»	3,447,675: —
» » 1917	»	4,595,900: —
» » 1918	»	3,097,575: —
» » 1919	»	852,550: —
	eller tillhopa kronor	14,671,600: —

Mot Kungl. Maj:ts förslag, att byggnadskostnaderna skulle under de närmaste åren i mån av behov förskottsvis utgå av värnskattemedel för att framdeles täckas av inkomsten genom försäljning av nu till lantförsvaret anslagna fastigheter, förklarade sig riksdagen icke hava något att erinra.

I anslutning till vad sålunda och i övrigt anförts, anmälde riksdagen, att riksdagen, i anledning av Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition,

dels till uppförande av förråd för andra fordon än vinterfordon samt för persedlar och materiel beviljat ett anslag av 1,359,000 kronor samt därav för år 1915 anvisat ett belopp av 350,000 kronor;

dels till uppförande av nya byggnader för Norrbottens regemente beviljat ett anslag av 850,000 kronor samt därav för år 1915 anvisat 250,000 kronor;

dels till uppförande av byggnader för Norrbottens kavallerikår avsatt för år 1915 ett anslag av 300,000 kronor;

dels till uppförande av nya byggnader för Bodens artilleriregemente beviljat ett anslag av 600,000 kronor och därav för år 1915 anvisat 150,000 kronor;

dels till beredande av ökat utrymme för manskaps inkvartering vid Karlskrona grenadjärregemente anvisat för år 1915 ett belopp av 80,000 kronor;

dels till beredande av ökat utrymme för manskaps inkvartering vid Vaxholms grenadjärregemente anvisat för år 1915 ett belopp av 100,000 kronor;

dels till uppförande av nytt etablissemang å Järvafältet för Svea ingenjörkår avsatt för år 1915 ett belopp av 600,000 kronor;

dels till uppförande av byggnader för Bodens ingenjörkår avsatt för år 1915 ett belopp av 150,000 kronor;

dels till uppförande av landstormsförråd avsatt för år 1915 att belopp av 75,000 kronor;

dels till uppförande av skidförråd avsatt för år 1915 ett belopp av 55,900 kronor;

dels till ordnande av vissa etablissemang för vinterförläggning anvisat för år 1915 ett belopp av 567,000 kronor;

dels ock förklarat, att samtliga här omnämnda belopp, som anvisats eller avsatts för år 1915, skulle förskottsvis utgå av värnskattemedel och sedermera ersättas av lantförsvarets fond för byggnader och andra försvarsändamål eller annan fond, dit köpeskillingarna för nu till lant-

försvaret anslagna fastigheter, vilka med riksdagens samtycke försåldes, kunde komma att inflyta;

dels slutligen bemyndigat Kungl. Maj:t att i mån av behov redan under år 1914 av tillgängliga medel förskottsvis utanordna högst en femtedel av det belopp, som för vart och ett av ovannämnda ändamål anvisats.

Arméförvaltningens framställning.

Uti underdånig skrivelse den 7 november 1914 har nu arméförvaltningen, under hänvisning till riksdagens beslut angående fördelningen av kostnaderna för ifrågavarande byggnadsföretag vid armén, hemställt, att Kungl. Maj:t måtte avlåta proposition till riksdagen om anvisande för år 1916 av de belopp, som enligt ovannämnda tablå av riksdagen ansetts böra under nämnda år utgå, eller sammanlagt 3,447,675 kronor.

Departementschefen.

De byggnadsföretag, för vilka medel för år 1916 böra av riksdagen äskas, äro således följande:

Ökat stallutrymme vid infanteriet,
» » » kavalleriet,
Förråd för vinterfordon,
» » övriga fordon m. m.,
Nybyggnader för Norrbottens regemente,
» » Norrbottens kavallerikår,
» » Bodens artilleriregemente,
» » Norrlands artilleriregemente i Östersund,
» » Svea ingenjörkår,
» » Göta ingenjörkår,
» » Norrlands ingenjörkår,
» » Bodens ingenjörkår,
» » Kustingenjördetachemangen,
» » Fälttelegrafkåren,
Landstormsförråd samt
Skidförråd.

Ökat stallutrymme vid infanteriet.

Såsom förut nämnts, hade av Kungl. Maj:t för ifrågavarande ändamål beräknats ett belopp av sammanlagt 1,008,000 kronor.

Härom anförde riksdagen i sin förenämnda skrivelse den 14 september 1914, att de av Kungl. Maj:t föreslagna ökade stallutrymmena överstege det av hästantalet vid respektive truppförband betingade verkliga behovet. Kungl. Maj:t hade nämligen utgått från, att reserv

av utrymme måste finnas i och för uppställande av lägerhästar, sjuka hästar, truppförbandet ej tillhörande hästar vid inspektioner och dylikt. Mot vad Kungl. Maj:t i sådant avseende föreslagit, hade riksdagen icke något att ur principiell synpunkt invända. Emellertid hade det kommit till riksdagens kännedom, att nu befintliga stallbyggnader vid vissa infanteriregementen omfattade, förutom själva stallet, en vagnbod, vilken icke syntes vara oundgängligen erforderlig, utan torde kunna inredas med spiltor. De ekonomifordon, vilka närmast vore avsedda att uppställas i denna vagnbod, kunde i så fall inrymmas i regementets sommarstall, som enligt Kungl. Maj:ts förslag även innefattade reservutrymmen. Likaledes ansåge riksdagen, att reservutrymmen i vinterstallarna icke nödvändigtvis erfordrades i den av Kungl. Maj:t föreslagna omfattningen. Nu angivna omständigheter medförde, att de av Kungl. Maj:t beräknade kostnaderna enligt riksdagens uppfattning kunde minskas med 352,100 kronor eller från 1,008,000 kronor till 655,900 kronor. Därav beräknades för anordnande av vinterstallar 319,900 kronor och för anordnande av sommarstallar 336,000 kronor.

På grund av vad riksdagen anfört, har jag från arméförvaltningens fortifikationsdepartement infordrat utredning rörande kostnaderna för anordnande av ökat stallutrymme vid infanteriet enligt de av riksdagen angivna grunderna, och har fortifikationsdepartementet med anledning härav uti skrivelse den 10 februari 1915 anfört följande.

Vad anordnandet av *vinterstall* anginge, erfordrades för ett infanteriregemente stallutrymme för 34 hästar. Utrymme funnes redan för 12 hästar och kunde vid flertalet kasernetablissemang beredas för ytterligare 12 hästar i de med stallen sammanbyggda vagnbodarna. Nybyggnad bleve således behövlig för 10 hästar.

Då kostnaderna för beredande av ytterligare stallutrymme för ett regemente kunde beräknas till 10,300 kronor, därav 1,800 kronor för vagnbodens inredande och 8,500 kronor för nybyggnad för 10 spiltor, komme kostnaderna för 25 infanteriregementen att uppgå till 257,500 kronor.

Vid återstående tre regementens kasernetablissemang funnes emellertid utrymme endast för 8 hästar för varje regemente, vadan för dessa regementen nytt stall behövde uppföras för 26 hästar. Kostnaden för uppförande av nytt stall för 26 hästar uppginge för ett regemente till 20,800 kronor och alltså för tre till 62,400 kronor.

Sammanlagda kostnaden för vinterstallens anordnande komme följaktligen att belöpa sig till 319,900 kronor.

Vad *sommarstallen* anginge, erfordrades för varje regemente stallutrymme för 40 hästar. Stallen borde utföras helt täckta med behövliga sadel-, sel- och foderrum m. m. Då kostnaden för ett sommarstall kunde beräknas till 12,000 kronor, komme kostnaderna för samtliga 28 infanteriregementen att uppgå till 336,000 kronor.

Sammanlagda kostnaden för anordnande av ökat stallutrymme vid infanteriet komme således att belöpa sig till (319,900 + 336,000 =) 655,900 kronor.

Uti särskild underdånig skrivelse den 26 mars 1915 hava de av mig, jämlikt nådigt bemyndigande den 17 september 1914, tillkallade sakkunniga för verkställande av utredning i fråga om utrangerade stamhästars fortsatta användning m. m., enligt erhållet uppdrag, avgivit yttrande angående användningen av vissa hästar vid armén. I sammanhang därmed hava de sakkunniga framhållit, att den av riksdagen gjorda beräkningen av kostnaderna för vinterstallars anordnande syntes böra i vissa hänseenden jämkas dels för att komma i överensstämmelse med det behov av stallutrymme, som i själva verket erfordrades vid infanteriet, dels ock med anledning därav, att det vid närmare granskning av ritningarna till infanteriets kasernetablissemang befunnits icke vara möjligt att inreda vagnbodarna till stallar i den omfattning, riksdagen förutsatt. De sakkunniga hade för den skull funnit sig böra dels verkställa en utredning angående behovet av stallutrymme vid infanteriet, dels ock utarbeta en plan för sättet att på lämpligaste sätt bereda detta utrymme.

Vad behovet av stallutrymme anginge, skulle, yttrade de sakkunniga, enligt 1914 års härordning vid varje infanteriregemente finnas 27 stamhästar. Under förutsättning av bifall till ett av de sakkunniga den 12 januari 1915 avgivet betänkande och förslag i fråga om hästhållningen för officerare vid armén komme antalet stamhästar vid varje regemente att ökas till 28, varjämte stallutrymme skulle erfordras jämväl för en tjänstehäst. Enligt samma förslag skulle vid vartdera av Första livgrenadjärregementet och Jämtlands fältjägarregemente beredas ytterligare stallutrymme för 3 tjänstehästar och 10 stamhästar, avsedda för andra respektive sjätte arméfördelningarnas staber. Därjämte ansåge de sakkunniga synnerligen önskvärt, att stallutrymme även beräknades för en reserv av 4 hästar vid sistnämnda båda regementen och 3 hästar vid de övriga infanteriregementena. Sammanlagt skulle alltså spiltrum behövas för 924 hästar.

För närvarande funnes i infanteriets kasernetablissemang plats för 249 hästar. Härtill komme, efter fullbordandet av återstående 8 kasernetablissemang med 24 spiltor i vardera, ytterligare (8 × 24 =) 192 spiltor eller sammanlagt 441. Genom den tillökning av stallutrymmena vid Första livgrenadjärregementet och Jämtlands fältjägarregemente, som de sakkunniga i sitt nyssnämnda betänkande redan föreslagit för beredande av plats åt andra och sjätte arméfördelningsstabernas hästar, vunnes ytterligare 26 spiltor. Det återstode alltså att bereda plats för [924 — (441 + 26) =] 457 hästar. Detta kunde ske genom tillämpning av 1914 års riksdagsbeslut att medelst ny- eller tillbyggnader anordna 10 spiltor inom etablissemangen för vart och ett av 25 infanteriregementen samt 26 spiltor i vart och ett av Karlskrona och Vaxholms grenadjärregementens samt Gottlands infanteriregementes etablissemang, varigenom erhölles [(25 × 10) + (3 × 26) =] 328 spiltor, samt genom inredning av 130 spiltor i vagnbodarna vid 14 regementen. Härigenom kunde man undvika de svårigheter, som eljest skulle uppstå därigenom, att vagnbodarnas inredande med spiltor i så stor utsträckning, som riksdagen ansett erforderligt, visade sig ej vara möjligt.

Beträffande kostnaderna för dessa tillökningsarbeten ansåge de sakkunniga, med stöd av inhämtade upplysningar, att priset per spilta i nyuppförda eller tillbyggda stallar kunde beräknas till i genomsnitt 800 kronor, och alltså icke behövde, såsom i de för 1914 års senare riksdag framlagda beräkningarna skett, upptagas till 850 kronor för de 25 regementen, som skulle erhålla allenast 10 nya spiltor. Härigenom nedbringades kostnaderna med (25 × 50 × 10 =) 12,500 kronor. Och genom minskning av antalet spiltor i vagnbodarna med (300—130 =) 170 nedbringades kostnaderna ytterligare med (170 × 150 =) 25,500 kronor. Kostnadsminskningen bleve alltså (12,500 + 25,500 =) 38,000 kronor. Å andra sidan uppkomme, vid bifall till de sakkunnigas förslag om tillbyggnad av 26 spiltor vid Första livgrenadjärregementet och Jämtlands fältjägarregemente en kostnadsökning av (26 × 800 =) 20,800 kronor. Besparingen i dess helhet bleve alltså (38,000—20,800 =) 17,200 kronor.

Då det av vissa närmare angivna skäl vore önskligt, att förenämnda 130 spiltor iordningställdes redan under innevarande år, hemställde de sakkunniga, att för bestridande av de härmed förenade kostnaderna, beräknade till 19,500 kronor, framställning måtte hos riksdagen göras om rätt för Kungl. Maj:t att under innevarande år förskjuta nämnda belopp för att sedermera ersättas av de medel, riksdagen för ifrågavarande ändamål beviljade för åren 1916 och 1917.

Av vad fortifikationsdepartementet och de sakkunniga anfört, framgår, att det ökade stallutrymmet vid infanteriet kan beredas för det av riksdagen härför beräknade beloppet eller 655,900 kronor. Enligt det av de sakkunniga framlagda förslaget skulle detta belopp till och med kunna nedsättas med 17,200 kronor. Då emellertid vederbörande myndigheter ännu icke yttrat sig över samma förslag, torde anledning för närvarande icke förefinnas att frångå den av riksdagen gjorda beräkningen. Framställning torde därför böra göras till riksdagen om beviljande för ifrågavarande ändamål av ett anslag av 655,900 kronor. I enlighet med förenämnda, av riksdagen uppgjorda tablå över byggnadskostnadernas fördelning på åren 1915—1919 bör härav för år 1916 anvisas ett belopp av 215,300 kronor. Då det emellertid, för den händelse den av de sakkunniga framlagda planen för stallutrymmets beredande kommer att följas, ävensom av andra skäl är av vikt, att ifrågavarande arbeten kunna igångsättas snarast möjligt, torde Kungl. Maj:t böra erhålla rätt att redan under innevarande år av tillgängliga medel förskottsvis utanordna, vad som under samma år kan finnas vara för ändamålet erforderligt.

Ökat stallutrymme vid kavalleriet.

För detta ändamål hade i Kungl. Maj:ts förenämnda proposition beräknats ett belopp av 540,000 kronor.

Uti sin skrivelse den 14 september 1914 förklarade sig riksdagen icke hava något att ur principiell synpunkt invända mot de av Kungl. Maj:t följda grunderna för beräknandet av det ökade stallutrymmet. Dock ansåge riksdagen, att reservutrymmen i vinterstallarna icke nödvändigtvis erfordrades i den av Kungl. Maj:t föreslagna omfattningen. Därjämte nödvändiggjorde den av riksdagen beslutade, något ändrade organisationen av Skånska husar- och dragonregementena en förändring i kostnadsberäkningarna. Nu angivna omständigheter medförde, att det av Kungl. Maj:t beräknade beloppet, 540,000 kronor, enligt riksdagen åsikt kunde minskas med 98,400 kronor till 441,600 kronor.

Efter erhållen anmodan att inkomma med närmare utredning angående ifrågavarande anslagskrav, har arméförvaltningens fortifikationsdepartement i sin förenämnda skrivelse den 10 februari 1915 meddelat, att vid vart och ett av de sex fördelningskavalleriregementena erfordrades vinterstallutrymme för tillhopa 682 hästar. Då utrymme redan funnes för 660 hästar, måste ny- eller tillbyggnad verkställas för 22 hästar. Denna nybyggnad droge en kostnad av i medeltal 800 kronor för häst eller för ett regemente (22 × 800 =) 17,600 kronor. För samtliga ifrågavarande sex regementen

komme kostnaden följaktligen att uppgå till 105,600 kronor. Vidare erfordrades för Skånska husarregementets detachemang i Landskrona ytterligare stallutrymme för 184 hästar, dragande en kostnad av (184 × 800 =) 147,200 kronor. Slutligen krävdes för Skånska dragonregementet i Ystad ökat stallutrymme för 200 hästar, medförande en kostnad av (200 × 800 =) 160,000 kronor. Sammanlagda kostnaden för anordnande av ökat stallutrymme vid kavalleriet komme följaktligen att uppgå till (105,600 + 147,200 + 160,000 =) 412,800 kronor.

Mot den sålunda uppgjorda kostnadsberäkningen, vilken, såsom synes, slutar å ett något mindre belopp än det riksdagen antagit vara erforderligt, har jag icke något att erinra. I anslutning till vad arméförvaltningen hemställt, torde därför framställning nu böra göras till riksdagen om beviljande för ifrågavarande ändamål av ett anslag å 412,800 kronor.

Enligt den av riksdagen godkända kostnadsfördelningen skulle det av riksdagen till 441,600 kronor upptagna anslaget utgå med 200,000 kronor under år 1916 och 241,600 kronor under år 1917.

Uti särskild skrivelse den 16 december 1914 har emellertid inspektören för kavalleriet på anförda skäl hemställt, att den beslutade utvidgningen av stallarna måtte vid de sex fördelningskavalleriregementena samt vid Skånska dragonregementet verkställas redan under innevarande år ävensom att för ändamålet måtte av den beräknade kostnadssumman anvisas ett belopp av 294,400 kronor.

Chefen för generalstaben samt arméförvaltningens fortifikationsdepartementet hava tillstyrkt den av inspektören för kavalleriet gjorda framställningen.

Uti särskild skrivelse den 13 mars 1915 hava förutnämnda sakkunniga för verkställande av utredning i fråga om utrangerade stamhästars fortsatta användning m. m. jämväl yttrat sig i förevarande ärende samt därvid på anförda skäl hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att redan under innevarande år ställa till Kungl. Maj:ts förfogande samtliga för beredande av ökat stallutrymme vid kavalleritruppförbanden av riksdagen beräknade medel.

Det synes mig icke lämpligt att till statsrådsprotokollet vidare än som nu skett redogöra för det sålunda framställda förslaget att redan under innevarande år ställa ifrågavarande medel till Kungl. Maj:ts förfogande; riksdagens vederbörande utskott torde därom erhålla närmare upplysningar genom de handlingar, som tillhandahållas utskottet. Då även jag anser det vara av vikt, att ifrågavarande arbeten snarast möjligt verkställas, finner jag mig böra tillstyrka, att hela anslaget beviljas

för år 1916, med rätt för Kungl. Maj:t att redan under år 1915 av tillgängliga medel förskottsvis utanordna, vad som under samma år kan finnas vara för ändamålet erforderligt.

Förråd för vinterfordon.

För anordnande av förråd för vinterfordon för infanteri-, kavalleri- och trängtrupperna beviljade 1913 års riksdag ett anslag av 237,000 kronor. Härav har riksdagen anvisat för år 1914 75,000 kronor och för år 1915 återstoden eller 162,000 kronor.

Med anledning av föreslagen ökad anskaffning av vinterfordon beräknades i Kungl. Maj:ts förenämnda proposition till 1914 års senare riksdag för anordnande av ytterligare fordonsutrymme ett belopp av 90,000 kronor, därav 60,000 kronor för infanteri-, kavalleri- och trängtrupperna och 30,000 kronor för artilleriet. Typritningar och kostnadsberäkningar för ifrågavarande nya förrådsbyggnader voro helt överensstämmande med motsvarande av riksdagen redan beviljade byggnader.

Mot grunderna för den sålunda gjorda beräkningen av förråd för vinterfordon förklarade sig riksdagen icke hava något att erinra.

På grund av vad sålunda förekommit, torde, i anslutning till vad arméförvaltningen hemställt, framställning nu böra göras till riksdagen om beviljande för år 1916 av ett anslag för ifrågavarande ändamål av 90,000 kronor.

Förråd för övriga fordon m. m.

Till uppförande av förråd för andra fordon än vinterfordon samt för persedlar och materiel har, såsom förut nämnts, 1914 års senare riksdag beviljat ett anslag av 1,359,000 kronor samt därav för år 1915 anvisat ett belopp av 350,000 kronor.

Arméförvaltningen har nu hemställt, att av nämnda anslag måtte, i enlighet med den av riksdagen godkända kostnadsfördelningen, för år 1916 anvisas ett belopp av ytterligare 350,000 kronor.

Häremot har jag icke något att erinra.

Nybyggnader för Norrbottens regemente.

För ifrågavarande ändamål har, såsom förut nämnts, 1914 års senare riksdag beviljat ett anslag av 850,000 kronor samt därav för år 1915 anvisat ett belopp av 250,000 kronor.

Arméförvaltningen har nu, i enlighet med den av riksdagen godkända kostnadsfördelningen, hemställt, att för år 1916 måtte av anslaget anvisas ytterligare 250,000 kronor.

De nybyggnader, för vilka ifrågavarande anslag är avsett, äro *dels* vissa officers- och underofficersbostäder, *dels* två kaserner för inkvartering av till skidlöpartjänst uttagna värnpliktiga.

Under erinran att fortifikationsdepartementet i sin underdåniga skrivelse den 4 juli 1914 i fråga om vissa byggnadsföretag vid armén beräknat kostnaderna för officersbostäderna till 450,000 kronor och för de båda kasernerna till 400,000 kronor, har nu samma departement i underdånig skrivelse den 10 december 1914 anmält, att kommendanten i Boden i skrivelse till departementet den 27 november 1914 framhållit, att skidlöparnas antal komme att uppgå till ej mindre än 600 man och att de båda kasernerna, som skulle nybyggas, tillsammans borde inrymma denna styrka. Då för beredande av utrymme åt 600 man vardera kasernen måste, under förutsättning att utrymmet per man under skolperioden i dessa kaserner skulle bliva detsamma som i regementets redan befintliga kasernbyggnader eller 13,5 kubikmeter, ökas med en längd av omkring 20 meter, anhölle fortifikationsdepartementet om nådig föreskrift, huruvida de tillämnade två kasernbyggnaderna skulle, såsom de av departementet ingivna ritningarna förutsatte, uppföras för endast 340 man, motsvarande manskapsstyrkan under vinterskolorna för en bataljon, eller för en styrka av 600 man, såsom kommendanten ansett behövligt. Då i sistnämnda fall kostnaderna för ifrågavarande byggnader komme att ökas från 400,000 kronor till 600,000 kronor, måste emellertid ytterligare 200,000 kronor för ändamålet anvisas.

Beträffande den av arméförvaltningen å det beviljade anslaget begärda anvisningen för år 1916 har jag icke något att erinra.

Vad härefter angår fortifikationsdepartementets framställning i fråga om storleken av de för skidlöpare avsedda kasernbyggnaderna, anhåller jag att få nämna, att det antal värnpliktiga, som enligt 1914 års härordning skola för utbildning vid Norrbottens regemente uttagas till skidlöpartjänst, uppgår till det av kommendanten i Boden uppgivna eller 600. Vid sådant förhållande måste givetvis de båda kasernerna utbyggas till en sådan storlek, att de tillsammans rymma detta antal. Härav föranledes enligt fortifikationsdepartementets uppgift en kostnadsökning av 200,000 kronor. Då jag icke har något att erinra mot beräkningen av detta belopp, torde framställning böra göras till riksdagen att för uppförande av nya byggnader för Norrbottens regemente bevilja ett ytterligare anslag av 200,000 kronor. Anslaget synes lämpligen kunna fördelas med 100,000 kronor på vartdera av åren 1916 och 1917.

Nybyggnader för Bodens artilleriregemente.

För uppförande av nya byggnader för Bodens artilleriregemente har 1914 års senare riksdag beviljat ett anslag av 600,000 kronor och därav för år 1915 anvisat 150,000 kronor.

Arméförvaltningen har nu hemställt om anvisande för år 1916 av ytterligare 150,000 kronor.

De nybyggnader, som skola verkställas, utgöras av *dels* en officersbyggnad, avsedd för regementschefen och för de genom regementets utvidgning tillkomna nya officerarna, *dels* en kasernbyggnad för två nytillkomna kompanier ävensom stall- och ridhusbyggnader. Kostnaderna hava beräknats för den förra byggnaden till 200,000 kronor och för de senare till sammanlagt 400,000 kronor. Härvid är emellertid att märka, att uti sistnämnda belopp inräknats kostnader för ledningar, planering, ritningar, kontroll och oförutsedda utgifter jämväl i vad dessa kostnader belöpa å officersbyggnaden.

Enligt den till grund för riksdagens beslut liggande kungl. propositionen är den nya officersbyggnaden beräknad för

1 bostad	om	9	eldstäder	för	regementschefen	9
4 bostäder	»	7	»	»	gifta kaptener	28
1 bostad	»	2	»	»	ogift kapten	2
2 bostäder	»	6	»	»	gifta löjtnanter	12
1 bostad	»	2	»	»	ogift löjtnant	2
2 bostäder	»	2	»	»	underlöjtnanter	4
					Summa eldstäder	57

Då kostnaden för varje eldstad kunde beräknas till i medeltal 3,500 kronor, komme hela byggnaden att draga en kostnad av (57 × 3,500 =) 199,500 kronor eller i runt tal 200,000 kronor.

Uti underdånig skrivelse den 10 december 1914 har arméförvaltningens fortifikationsdepartement erinrat, att förenämnda beräkning av officersbostäder grundade sig på den av Kungl. Maj:t föreslagna organisationen av Boden—Karlsborgs artilleriregemente. Sedan emellertid riksdagen beslutat, att regementet skulle uppdelas på två olika truppförband, nämligen Bodens artilleriregemente och Karlsborgs artillerikår, av vilka det förra skulle hava en officerspersonal av 5 regementsofficerare, regementschefen inberäknad, 16 kaptener, 17 löjtnanter samt 8 underlöjtnanter och fänrikar, erfordrades anordnandet vid regementet av ett större antal officersbostäder än ovan angivits. Under antagande att samtliga regementsofficerare, halva antalet kaptener och en tredjedel av löjtnanterna vore gifta, skulle behovet av inkvarteringsutrymme för regementets officerare ställa sig sålunda:

	Gifta.			Ogifta.		
	Regements-officerare.	Kaptener.	Löjtnanter.	Kaptener.	Löjtnanter.	Underlöjtnanter och fänrikar.
Inkvartering erfordras för	5	8	6	8	11	8
» finnes »	2	6	2		16	
» saknas »	3	2	4		11	
Inom den byggnad om 57 eldstäder, vartill medel beviljats, kan inkvartering beredas för	2	2	2		9	
Inkvartering saknas således för	1	—	2		2	

Med tillämpande av ovan omförmälda grunder rörande bostädernas storlek skulle således för beredande av inkvartering åt ytterligare en regementsofficer samt två gifta och två ogifta löjtnanter erfordras tillhopa 24 eldstäder, dragande en kostnad av 92,000 kronor.

På grund av vad sålunda anförts, anhölle fortifikationsdepartementet om nådig föreskrift, huruvida utrymme skulle vid anordnandet av de nya officersbostäderna för Bodens artilleriregemente jämväl beredas för den regementsofficer och de fyra löjtnanter, vilka med anledning av Boden—Karlsborgs artilleriregementes uppdelning på två truppförband tillkommit i Boden. För den händelse så skulle ske, erfordrades emellertid utöver det av riksdagen beviljade anslaget ytterligare ett belopp av 92,000 kronor.

Vad beträffar den av arméförvaltningen å det beviljade anslaget begärda anvisningen för år 1916 har jag icke något att erinra.

Av vad fortifikationsdepartementet anfört, framgår emellertid, att ifrågavarande anslag icke är tillräckligt för anordnande av officersbostäder i den utsträckning, den av riksdagen beslutade organisationen av regementet betingar. Vid sådant förhållande och då någon anledning icke förefinnes, att för ovannämnda fem officerares vidkommande frångå den hittills följda principen, att officerare vid i Boden förlagda truppförband skola tillhandahållas inkvartering in natura, torde framställning böra göras till riksdagen om beviljande av det för ändamålet ytterligare erforderliga beloppet eller 92,000 kronor. Enligt vad jag inhämtat, har vid beräkningen av detta belopp följts enahanda grunder, som vid beräkningen av kostnaderna för den av riksdagen redan beslutade officersbyggnaden.

Nybyggnader för Norrlands artilleriregemente i Östersund.

Enligt den av Kungl. Maj:t för 1914 års senare riksdag framlagda propositionen angående anvisande av medel till vissa byggnadsföretag vid armén var icke avsett att vid ifrågavarande regementes etablissemang verkställa några nya byggnadsarbeten.

Uti sin förenämnda skrivelse den 14 september 1914 anmälde emellertid riksdagen, att enligt den av riksdagen beslutade nya härordningen Norrlands artilleriregemente i Östersund skulle utökas med en kanondivision om tre batterier. Med anledning härav erfordrades tillbyggnader till regementets etablissemang därstädes, vilka enligt av arméförvaltningens fortifikationsdepartement verkställda beräkningar skulle draga en kostnad av 1,000,000 kronor, förutom erforderliga markinköp, för vilka kostnaderna nu icke kunde tillnärmelsevis uppskattas på grund av de egenartade förläggningsförhållandena i Östersund. Då emellertid, enligt den i propositionen lämnade utredningen, inkomsterna för försäljning av lantförsvaret tillhörande fastigheter kunde förutsättas högst väsentligt överstiga utgifterna för avsedda nybyggnadsarbeten, hade riksdagen ansett, att den omständigheten, att kostnaderna för här ifrågavarande markinköp ej kunnat nu beräknas, icke borde utgöra hinder för besluts fattande om nybyggnadsarbetenas utförande samt beviljande av medel därtill.

Med anledning härav har jag från arméförvaltningens fortifikationsdepartement infordrat utredning rörande kostnaderna för ifrågavarande byggnadsarbeten ävensom för erforderliga markinköp, och har fortifikationsdepartementet med skrivelse den 10 februari 1915 överlämnat den begärda utredningen.

Enligt denna skulle kostnaderna för de erforderliga *byggnadsarbetena* belöpa sig till sammanlagt 986,000 kronor enligt följande specifikation:

1. *Manskapslokaler.*

Ny kasernbyggnad i tre våningar med utrymme för 3 batterier med tillhopa 189 man, 3 batteriadjutanter och 3 ogifta sergeanter ..... kronor 250,000: —

2. *Underofficersbostäder.*

För övriga underofficerare, 5 gifta sergeanter och 1 ogift d:o, uppföres en särskild underofficersbyggnad ..... » 50,000: —

Transport kronor 300,000: —

Transport kronor 300,000: —

3. *Kokinrättning.*

Nuvarande matsalen och köket utvidgas — det senare genom den där uppställda ångpannans avlägsnande. Ny ångcentral anordnas gemensam för köksinrättningen samt bad- och tvättinrättningen (se nedan) ..... » 35,000: —

4. *Bad- och tvättinrättning.*

Den befintliga bad- och tvättstugan utvidgas och ombygges samt förenas med byggnad för den nya ångcentralen. Ny ångpanneanläggning, kulvertar m. m. ..... » 60,000: —

5. *Proviantbod.*

En proviantbod av mindre storleken (typ B) uppföres ..... » 10,000: —

6. *Sjukpaviljong.*

En mindre sjukpaviljong för 6 sängar uppföres » 25,000: —

7. *Mässbyggnad* för underofficerare och manskap enligt den för specialvapnen använda typen för dylika byggnader ..... » 62,000: —

8. *Exercishus* av trä, mindre typen ..... » 50,000: —

9. *Ridhus* av trä, för två volter ..... » 40,000: —

10. *Vinterstall* av sten för 122 hästar jämte erforderliga sadel-, sel- och foderkammare, boxar m. m. ..... » 97,500: —

11. *Sommarstall* av trä, intäckt, för 168 hästar » 50,500: —

12. *Ett mindre sjukstall* uppföres ..... » 10,000: —

13. *Skosmedjan* utvidgas ..... » 6,000: —

14. *Förrådsbyggnader:*

En förrådsbyggnad, inrymmande förråd för 3 batterier och 2 depåbatterier = 5 fack à 15 × 15 m.

Transport kronor 746,000: —

	Transport kronor	746,000: —
samt 1 artilleriammunitionskolonn = 1 fack à 15 × 20 m. Hela byggnaden, 95 × 15 m., utföres med bottenvåning och vind enligt den för artillerietablissemangen använda förrådstypen	»	60,000: —
En förrådsbyggnad, inrymmande tillhopa 5 fack à 7,5 × 15 m. för vintermaterielen. Uppföres utan vind enligt för dylika byggnader använd typ	»	32,000: —
15. *Avträden*	»	4,000: —
16. *Uthus och materialbodar*	»	5,000: —
17. *Planering och stängsel*	»	20,000: —
18. *Yttre rörledningar*	»	20,000: —
19. *Elektriska ledningar och installation*	»	10,000: —
20. *Oförutsedda utgifter, ritningar och kontroll*	»	89,000: —
	Summa kronor	986,000: —

Beträffande *kostnaderna för markinköp* har fortifikationsdepartementet uppgivit, att för utvidgning av den nuvarande kaserntomten erfordrades ett öster om detsamma beläget område om 75,000 kvadratmeter. Kostnaden härför beräknades till 112,500 kronor. För utvidgning av exercisfältet behövde vidare inköpas dels ett norr om det nuvarande fältet beläget område om ungefär 215,000 kvadratmeter, dels ock ett söder om samma fält beläget skogbeväxt område om omkring 166,000 kvadratmeter. Kostnaderna för det förra jämte därå befintliga byggnader, som måste inlösas, uppginge till 210,000 kronor. För det senare krävdes en betalning av 92,000 kronor, men ansåges detsamma vid expropriation kunna erhållas för 50,000 kronor. Sammanlagda kostnaden för erforderliga markförvärv uppginge följaktligen till 372,500 kronor.

Det för ifrågavarande byggnadsarbeten jämte nödiga markförvärv erforderliga anslagsbeloppet uppginge följaktligen till (986,000 + 372,500=) 1,358,500 kronor.

Mot de av fortifikationsdepartementet beräknade kostnaderna för de erforderliga nybyggnadsarbetena har jag icke något att erinra. Vad kostnaderna för de nödiga markförvärven angår, kan det visserligen förefalla som om dessa vore ganska höga. I betraktande av de erforderliga områdenas läge i stadens omedelbara närhet torde dock, enligt vad jag förvissat mig om, de uppgivna köpeskillingarna få anses skäliga.

Enligt förenämnda, av riksdagen upprättade tablå över byggnadskostnadernas fördelning skulle det av riksdagen för byggnadsarbetena beräknade beloppet utgå med 200,000 kronor under vartdera av åren 1916 och 1917 och med 300,000 kronor under vartdera av åren 1918 och 1919. I enlighet härmed har också arméförvaltningen begärt anvisande för år 1916 av ett belopp av 200,000 kronor. Under detta år torde emellertid jämväl böra utgå större delen av vad som kräves för markförvärv. Av hela det för ifrågavarande ändamål erforderliga anslaget, 1,358,500 kronor, torde följaktligen böra för år 1916 anvisas ett belopp av 558,500 kronor. Återstående 800,000 kronor torde med av riksdagen föreslagna belopp böra fördelas på åren 1917—1919.

Nybyggnader för Svea ingenjörkår.

För uppförande av nytt kasernetablissemang å Järvafältet för Svea ingenjörkår beräknades i Kungl. Maj:ts till 1914 års senare riksdag avlåtna proposition ett belopp av 1,795,000 kronor. Till grund härför låg en av arméförvaltningens fortifikationsdepartement med dess underdåniga skrivelse den 4 juli 1914 överlämnad summarisk kostnadsberäkning. Enligt denna skulle jämväl uppföras officersbostäder för 6 kaptener och 1 kassör för en kostnad av 170,000 kronor.

Uti sin skrivelse den 14 september 1914 förklarade sig riksdagen icke hava annat att erinra mot de av Kungl. Maj:t föreslagna kasernbyggnaderna och de för dessa beräknade kostnaderna än att, då det icke vore överensstämmande med dittills av riksdagen följda principer att vid kaserner uppföra officersbostäder å andra orter än fästningar, de för dylika bostäder vid ifrågavarande ingenjörkår beräknade kostnaderna, 170,000 kronor, borde utgå. I enlighet härmed beräknade riksdagen kostnaderna för ifrågavarande etablissemang till 1,625,000 kronor. För ändamålet avsattes för år 1915 ett belopp av 600,000 kronor.

Med anledning av därom erhållen anmodan har fortifikationsdepartementet med skrivelse den 10 februari 1915 överlämnat följande specificerade kostnadsberäkning å uppförandet av ifrågavarande kasernetablissemang:

1. *Kanslilokaler.*

Nytt kanslihus uppföres, inrymmande:

i bottenvåningen chefs- och majorsexpeditioner, krigsrättsrum, regementsförvaltning;
i våningen 1 tr. upp officersmäss med köksavdelning och toalettrum samt därjämte officersarrest;
å vinden ett samlingsrum samt 2 officersdubletter och betjäningsrum.

Kostnad ..... kronor 90,000: —

Huvudbyggnaden å Frösundavik ominredes till tygexpedition, expeditioner för dagbefälet och fortifikationskassören. Å vinden anordnas en dublett för subalternofficer och 2 enkelrum för fänrikar.

Kostnader för reparations- och ändringsarbeten ..... » 15,000: —

2. *Underofficersbostäder.*

Uppförande av *en underofficersbyggnad* med bostäder för 4 gifta sergeanter, 1 gevärshantverkare och 1 tygverkmästare med tillhopa 19 eldstäder.

Kostnad 3,000 kronor per eldstad ..... » 57,000: —

I kasernbyggnaden beredes utrymme för 6 fanjunkare, 1 musikfanjunkare och 1 förrådsförvaltare.

För övriga underofficerare m. fl. iordningställas befintliga äldre byggnader. Reparations- och ändringsarbetena hava beräknats draga en kostnad av » 40,000: —

3. *Manskapslokaler.*

En ny kasernbyggnad i 4 våningar uppföres för:

4 fältingenjörkompanier	à 51 man =	204 man.
1 parkkompani	à	122 »
1 tygkompani	»	40 »
icke vapenföra	»	25 »
	Summa	391 man.

Transport kronor 202,000: —

Transport kronor 202,000: —

Ena hälften av bottenvåningen inredes till lektionsrum. I byggnaden finnas dessutom bostäder för 6 kompaniadjutanter, 1 förvaltare och 1 musikfanjunkare (samtliga bostäder för gifta) samt 8 enkelrum för ogifta sergeanter ..... » 535,000: —

4. *Kokinrättning* inrymmande manskapsmatsal samt manskapskök med tillhörande förrådsutrymmen. Kostnad ..... » 70,000: —

5. *Proviantbod*, av mindre storleken (typ B) » 10,000: —

6. *Bad- och tvättinrättning*, inrymmande badlokaler för manskapet, badrum för officerare och underofficerare, tvättinrättning för manskapstvätten samt tvättstuga för underofficerare. I byggnaden anordnas jämväl ångcentral gemensam för denna byggnad samt kokinrättningen och exercishuset ... » 50,000: —

7. *Mässbyggnad* för underofficerare och manskap enligt den för specialvapnen använda typen för dylika byggnader ..... » 60,000: —

8. *Exercishus*, av sten, till samma storlek som för ett kavalleriregemente ..... » 60,000: —

9. *Sjukpaviljong*, inrymmande besiktnings- och läkarrum, rum för 8 sjuksängar samt isoleringsrum, väntrum m. m. ..... » 50,000: —

10. *Ridhus*, av sten, för två volter ..... » 45,000: —

11. *Vinterstall* för 69 hästar jämte erforderliga sadel-, sel- och foderkammare, boxar m. m..... » 65,000: —

12. *Sommarstall*, av trä, intäckt, för 90 hästar jämte *vagnbod* för ekonomifordon ..... » 22,500: —

13. *Vakt- och arrestbyggnad*, inrymmande vaktrum, förvaringsarrester, arrestceller ..... » 16,500: —

14. *Verkstadsbyggnad* för tygverkstäderna, inrymmande snickar-, smides-, plåtslagar-, fil-, sadelmakar- och målarverkstäder jämte behövliga förrådsrum m. m. samt *skosmedja* ..... » 40,000: —

Transport kronor 1,226,000: —

Transport	kronor	1,226,000: —
15. *Intendenturverkstadsbyggnad*, inrymmande skomakar- och skräddarverkstäder jämte behövliga förrådsrum m. m., anordnas i södra delen av gamla ladugårdsbyggnaden vid Frösundavik	»	15,000: —
16. *Minörbyggnad*, inrymmande laboratorier, förråd och föreläsningssal samt fotografiateljé med mörkrum	»	10,000: —
17. *Ammunitionsförråd* för gevärs- och pistolammunition	»	2,000: —
18. *Sjukstall* med boxar, sjukstallspiltor, expeditionsrum m. m.	»	10,000: —
19. *Förrådsbyggnader för ingenjörmateriel* beredas dels genom flyttning av vissa vid Svea ingenjörkårs kasern befintliga byggnader och dels genom nybyggnad.		
a. Flyttning av förråd.		
Flyttning av förråd I (37×10 m.)	kronor	6,000: —
» » » II (37×10 m.)	»	6,000: —
» » det s. k. nya förrådet (82×16,4 m.)	»	25,000: —
b. Nybyggnad.		
Nytt förråd för ingenjörmateriel 129×16,5 m.	»	60,000: —
Nytt pontonförråd, 28×14,5 m.	»	9,000: —
20. *Intendenturförråd.* Det s. k. plåtförrådet (44,5×14 m.) flyttas och anordnas till intendenturförråd m. m.	»	20,000: —
21. *Bodar för målskjutningsmateriel*, sängar, skidor m. m. anordnas i norra delen av gamla ladugårdsbyggnaden vid Frösundavik	»	5,000: —
22. *Avträdesbyggnader*	»	8,000: —
23. *Planering och stängsel*	»	60,000: —
24. *Yttre rörledningar*	»	50,000: —
25. *Elektriska belysningsledningar* och elektrisk installation	»	30,000: —
26. *Oförutsedda utgifter, ritningar och kontroll m. m.*	»	154,000: —
Summa	kronor	1,696,000: —

Den av fortifikationsdepartementet beräknade kostnaden, 1,696,000 kronor, överstiger således den av riksdagen beräknade, 1,625,000 kronor, med 71,000 kronor. Denna ökning är väsentligen föranledd därav, att kostnaden för uppförande av kasernbyggnad, vilken enligt den av departementet med skrivelsen den 4 juli 1914 överlämnade summariska kostnadsberäkningen upptogs till 400,000 kronor, i den nu framlagda upptagits till 535,000 kronor. Det är emellertid härvid att märka, att medan den förra kasernbyggnaden var avsedd att inrymma en manskapsstyrka av endast 375 man, den nu föreslagna är, såsom rätteligen bör ske, beräknad för en styrka av 391 man.

Beträffande den uppgjorda kostnadsberäkningen har jag icke någon anmärkning att framställa. Såsom av densamma framgår, hava i enlighet med riksdagens uttalande några kostnader för officersbostäder icke upptagits i vidare mån än att å vinden till kanslihuset ävensom till huvudbyggnaden å Frösundavik är avsett att inredas tre officersdubletter och 2 enkelrum för fänrikar. Med hänsyn till önskvärdheten av att några officerare äro boende inom etablissemanget, synes mig en dylik anordning vara att förorda.

Enligt den av riksdagen godkända kostnadsfördelningen äro kostnaderna för ifrågavarande etablissemang avsedda att fördelas på åren 1915, 1916 och 1917. Framställning torde därför nu böra göras till riksdagen om beviljande av det för ändamålet erforderliga anslaget eller 1,696,000 kronor. Härav torde för år 1916 böra anvisas — utöver det för år 1915 redan avsatta beloppet av 600,000 kronor — ytterligare ett belopp av 600,000 kronor.

Nybyggnader för Göta ingenjörkår.

För ifrågavarande ändamål beräknades uti Kungl. Maj:ts till 1914 års senare riksdag i ämnet avlåtna proposition ett belopp av 43,000 kronor.

De byggnadsarbeten, som skulle verkställas, voro enligt meranämnda skrivelse den 4 juli 1914 dels tillbyggnad av en tygbarack, dels uppförande av ny förrådsbyggnad för belysningsmateriel. Kostnaderna hade beräknats för tillbyggnaden till 18,000 kronor och för förrådsbyggnaden till 21,000 kronor. Härtill borde vidare läggas ett belopp av 4,000 kronor för oförutsedda utgifter, ritningar och kontroll.

Uti sin skrivelse den 14 september 1914 förklarade sig riksdagen icke hava något att erinra mot, att ifrågavarande byggnader uppfördes för de av Kungl. Maj:t beräknade kostnaderna.

Arméförvaltningen har nu hemställt, att ovannämnda belopp, 43,000 kronor, måtte anvisas för år 1916.

Då denna hemställan står i överensstämmelse med den av riksdagen godkända kostnadsfördelningen, torde framställning nu böra göras till riksdagen om beviljande av det för ändamålet erforderliga anslaget.

Nybyggnader för Norrlands ingenjörkår.

För uppförande av kasernetablissemang för Norrlands ingenjörkår beräknades i Kungl. Maj:ts förenämnda proposition ett belopp av 1,838,000 kronor.

Uti sin skrivelse den 14 september 1914 förklarade riksdagen sig icke hava något att erinra mot, att det nya etablissemanget uppfördes för de av Kungl. Maj:t beräknade kostnaderna.

Enligt den av riksdagen godkända kostnadsfördelningen skulle under år 1916 för ifrågavarande ändamål utgå 400,000 kronor, och har nu arméförvaltningen hemställt om detta belopps anvisande.

Efter därom erhållen anmodan har arméförvaltningens fortifikationsdepartement med skrivelse den 10 februari 1915 överlämnat följande specificerade kostnadsberäkningar rörande nytt kasernetablissemang för Norrlands ingenjörkår:

1. *Kansli-kasernbyggnad.*

Däri inrymmes i midtpartiet kanslilokaler, officersmäss samt vakt- och arrestavdelning. Flygelbyggnaderna avses till kaserner för 4 fältingenjörkompanier, 1 parkkompani, 1 tygkompani med en styrka, inklusive icke vapenföra, av tillhopa 453 man. I kasernernas gavelpartier anordnas bostäder för tillsammans 8 gifta underofficerare av fanjunkares grad och 8 ogifta sergeanter.

Byggnaden har beräknats kosta	kronor	710,000: —
2. *Underofficersbyggnader.*		
För de underofficerare, vilka icke inkvarteras i kasernbyggnaden, uppföras två underofficersbyggnader med utrymme för 1 gift fanjunkare, 14 gifta sergeanter, 1 ogift sergeant	»	140,000: —
3. *Kokinrättning*, inrymmande manskapsmatsal jämte manskapskök med tillhörande förråds- och andra utrymmen	»	75,000: —
Transport	kronor	925,000: —

Transport	kronor	925,000: —
4. *Proviantbod* av mindre storleken (typ B)	»	10,000: —
5. *Bad- och tvättinrättning*, inrymmande badlokaler för manskapet, badrum för befälet, tvättinrättning för manskapstvätten, tvättstuga för underofficerarna samt ångcentral, gemensam för denna byggnad och kokinrättningen ävensom eventuellt för exercishuset	»	51,000: —
6. *Mässbyggnad* för underofficerare och manskap enligt den för specialvapnen använda typen för dylika byggnader	»	62,000: —
7. *Exercishus*, av trä, till samma storlek som för kavalleriregementena	»	50,000: —
8. *Sjukpaviljong*, inrymmande besiktnings- och läkarrum, rum för 6 sjuksängar, väntrum, isoleringsrum m. m.	»	40,000: —
9. *Ridhus*, av trä, för två volter	»	40,000: —
10. *Vinterstall*, av sten, för 43 hästar, jämte erforderliga sadel-, sel- och foderrum, boxar m. m.	»	38,000: —
11. *Sommarstall*, av trä, intäckt, för 145 hästar	»	43,000: —
12. *Verkstadsbyggnad* för tygverkstäderna, inrymmande snickar-, smides-, plåtslagar-, sadelmakar- och målarverkstäder jämte behövliga förrådsrum m. m.	»	41,000: —
13. *Intendenturverkstadsbyggnad*, inrymmande skomakar- och skräddarverkstäder jämte behövliga förrådsutrymmen m. m.	»	25,000: —
14. *Minörbyggnad*, innehållande laboratorier, förråd, föreläsningssal, fotografiateljé och mörkrum	»	10,000: —
15. *Ammunitionsförråd* för gevärs- och pistolammunition	»	2,000: —
16. *Skosmedja med skostall*	»	10,000: —
17. *Sjukstall* med erforderliga boxar och sjukspiltor, expeditionsrum m. m.	»	10,000: —
18. *Förrådsbyggnader.*		
Pontonförråd inrymmande 17 st. förrådsfack à 2,8 m. Byggnadens hela längd 48 m. och bredd 14,5 m. Uppföres med endast bottenvåning	»	16,000: —
Transport	kronor	1,373,000: —

	Transport kronor	1,373,000: —
Övrig ingenjörmateriel: 139 fack à 2,8 m. Byggnadens hela längd 400 m. och bredd 16,5 m. Uppföres med bottenvåning och vind	»	175,000: —
Intendenturförråd, 45 × 14,5 m., uppföres med bottenvåning och vind	»	24,000: —
Förråd för övningsmateriel. Uppföres vid broslagningsplatsen. Storlek 20 × 10 m. och med endast bottenvåning	»	5,000: —
19. *Uthusbyggnader, magasinsskjul m. m.*	»	10,000: —
20. *Avträdesbyggnader*	»	8,000: —
21. *Planering och stängsel*	»	40,000: —
22. *Väganläggningar*	»	7,000: —
23. *Yttre rörledningar*	»	40,000: —
24. *Elektriska belysningsledningar och installation*	»	30,000: —
25. *Oförutsedda utgifter, ritningar och kontroll m. m.*	»	172,000: —
	Summa kronor	1,884,000: —

De av fortifikationsdepartementet nu uppgivna kostnaderna, 1,884,000 kronor, överstiga således de förut av Kungl. Maj:t och riksdagen beräknade, 1,838,000 kronor, med 46,000 kronor. Denna kostnadsökning sammanhänger därmed, att enligt det nu föreliggande förslaget kasernutrymme beräknats, såsom rätteligen bör ske, för en manskapsstyrka av 453 man, medan enligt det tidigare kostnadsförslaget dylikt utrymme beräknats endast för 432 man.

Då jag icke har något att erinra mot de framlagda kostnadsberäkningarna, torde framställning nu böra göras till riksdagen om beviljande för ifrågavarande ändamål av ett anslag av 1,884,000 kronor, därav för år 1916 torde böra anvisas ett belopp av 400,000 kronor.

Beträffande platsen för ifrågavarande ingenjörkårs förläggning har beslut ännu icke blivit av Kungl. Maj:t fattat. Underhandlingar pågå emellertid med Östersunds stad, Sollefteå köping samt Långsele kommun rörande kårens förläggande till någon av dessa platser. Enligt vad dessa underhandlingar redan givit vid handen, komma icke några kostnader för erforderliga markförvärv att uppstå vare sig kåren förlägges till den ena eller andra platsen.

Nybyggnader för Bodens ingenjörkår.

För ifrågavarande ändamål beräknades i Kungl. Maj:ts till 1914 års senare riksdag avlåtna proposition ett belopp av 619,000 kronor.

Enär de av Kungl. Maj:t följda beräkningsgrunderna överensstämde med hittills vid uppförande av kaserner tillämpade principer, förklarade riksdagen sig icke hava någon erinran att mot dem framställa. I enlighet med Kungl. Maj:ts därom framställda förslag avsatte också riksdagen för ifrågavarande ändamål för år 1915 ett belopp av 150,000 kronor.

Med anledning av därom erhållen anmodan har arméförvaltningens fortifikationsdepartement med skrivelse den 10 februari 1915 överlämnat följande specificerade kostnadsberäkning över den erforderliga utvidgningen av ingenjörkårens kasernetablissemang.

1. *Officersbostäder.*

Nybyggnad, inrymmande bostäder för 2 gifta kaptener, 6 gifta subalternofficerare (3 större och 3 mindre lägenheter), 4 ogifta kompaniofficerare (2 bättre dubletter, 2 vindsdubletter) ..... kronor 192,500: —

2. *Underofficersbostäder.*

Nybyggnad, innehållande 5 lägenheter för 5 gifta sergeanter samt 2 enkelrum för ogifta sådana ..... » 59,500: —

3. *Manskapsförläggning.*

Uppförandet av en ny kasernbyggnad med utrymme för 2 kompanier jämte 2 lägenheter för kompaniadjutanter, 2 lägenheter för gifta och 2 för ogifta sergeanter ..... » 190,000: —

4. *Stallutrymme och vagnbod.*

Ytterligare behövligt *vinterstallutrymme* erhålles genom stall- och vagnbodens fullständiga inredande till enbart vinterstall ..... » 6,000: —

En *ny vagnbod*, 10 × 16 m., uppföres ..... » 4,000: —

Ytterligare sommarstallutrymme finnes redan att tillgå vid Tjärnbacken, där under förlidet år ytterligare dylikt utrymme beretts i en där befintlig lada.

Transport kronor 452,000: —

	Transport kronor	452,000: —
5. *Verkstadsbyggnad.*		
Ny verkstadsbyggnad med en storlek av omkring 15 × 20 m. uppföres	»	15,000: —
6. *Hangarer och flygmaskinsförråd.*		
1 hangar 15 × 21 m. uppföres för en kostnad av	»	16,000: —
1 hangar 15 × 11 m. nyuppföres för en kostnad av	»	14,000: —
Magasin m. m. för flygmaskiner, 15 ×15 m., nyuppföres	»	12,000: —
7. *Förrådslokaler.*		
En förrådsbyggnad omkring 40 ×15 m. nyuppföres	»	24,000: —
8. *Gödselstad.*		
En ny sådan uppföres i närheten av vinterstallet	»	1,000: —
9. *Planering och stängsel*	»	10,000: —
10. *Yttre rörledningar*	»	10,000: —
11. *Elektriska ledningar och installation*	»	10,000: —
12. *Oförutsedda utgifter, ritningar och kontroll*	»	55,000: —
	Summa kronor	619,000: —

Den av fortifikationsdepartementet nu uppgivna kostnadssumman överensstämmer således med den av Kungl. Maj:t och riksdagen tidigare beräknade.

Utöver förenämnda belopp erfordras emellertid jämväl anslag för uppförande av ett ridhus vid ingenjörkåren. Beträffande ifrågavarande anslagskrav anhåller jag att få meddela följande:

Inom Bodens garnison finnes för närvarande blott ett ridhus, nämligen det, som uppförts vid kasernetablissemanget för därvarande detachemang av fältartilleriet. I detta ridhus meddelas även ridutbildning åt personal från fästningsartilleriet och ingenjörtrupperna. Med anledning av de olägenheter, som äro förenade därmed, att Bodens ingenjörkår icke har eget ridhus, föreslog Kungl. Maj:t i den till 1914 års förra riksdag avlåtna statsverkspropositionen (fjärde huvudtiteln,

punkt 46, sid. 189—192), att för uppförande av ett ridhus inom ingenjörkårens etablissemang å extra stat för år 1915 måtte anvisas ett anslag av 32,000 kronor. Denna framställning upptogs jämväl uti den till 1914 års senare riksdag avlåtna statsverkspropositionen.

Uti sin skrivelse den 23 september 1914 angående regleringen av utgifterna under riksstatens fjärde huvudtitel, punkten 51, anförde riksdagen, att genom den förebragta utredningen syntes ådagalagt, att behov av ökat utrymme för ridutbildningens bedrivande vid truppförbandet förelåge. Enligt den av riksdagen beslutade nya härordningen skulle emellertid ett nytt kavalleritruppförband, Norrbottens kavallerikår, uppsättas och förläggas till Boden. Då kostnaderna för beredande av ökat ridutrymme åt Bodens ingenjörkår skulle kunna nedbringas, därest ett för denna kår och kavallerikåren gemensamt ridhus uppfördes, hade riksdagen ansett, att utredning angående lämpligheten därav borde vidtagas, innan anslag för ändamålet av riksdagen anvisades. Riksdagen hade därför funnit den av Kungl. Maj:t gjorda framställningen icke för det dåvarande kunna av riksdagen bifallas.

Med anledning härav anbefalldes arméförvaltningens fortifikationsdepartement genom nådigt brev den 28 september 1914 att låta verkställa och till Kungl. Maj:t inkomma med utredning angående lämpligheten av att uppföra gemensamt ridhus för Bodens ingenjörkår och Norrbottens kavallerikår.

Under erinran att chefen för fortifikationen i underdånig skrivelse den 5 september 1912 framhållit olämpligheten och vådan därav, att under vintertiden personal vid Bodens ingenjörkår vore hänvisad till att erhålla sin ridutbildning i det vid Norrlands artilleriregementes kasernetablissemang befintliga ridhuset, beläget på ej mindre än en kilometer från ingenjörkårens kasernetablissemang och därvarande stall, har nu fortifikationsdepartementet uti underdånig skrivelse den 10 februari 1915 meddelat, att avsikten vore att förlägga Norrbottens kavallerikår just till Norrlands artilleriregementes kasernetablissemang i Boden, efter det att detta behörigen utvidgats med bland annat ett nytt ridhus. Samma skäl, som förefunnes mot användande för ingenjörkårens räkning av Norrlands artilleriregementes nuvarande ridhus, förelåge alltså mot användningen för samma kår av det vid etablissemanget i fråga tillämnade ridhuset för kavallerikåren. Fråga hade även uppstått, huruvida icke det ridhus, som enligt uppgjord plan skulle uppföras för Bodens artilleriregemente, skulle kunna bliva gemensamt för sagda regemente och ingenjörkåren. Då emellertid detta regementes kasernetablissemang

läge på ännu större avstånd från ingenjöretablissemanget än detta senare från fältartillerietablissemanget, skulle det uppstå samma olägenheter och sanitära vådor för ingenjörkårens personal och hästar att hava gemensamt ridhus med Bodens artilleriregemente som med Norrbottens kavallerikår eller med fältartilleridivisionen i Boden. Med hänsyn till vad sålunda anförts, funne sig departementet böra, med avstyrkande av förslaget om ett för Bodens ingenjörkår och Norrbottens kavallerikår gemensamt ridhus, hemställa, att Kungl. Maj:t måtte taga frågan om uppförande av ett särskilt ridhus för ingenjörkåren under förnyad omprövning.

Med hänsyn till vad fortifikationsdepartementet anfört, torde frågan om uppförande av ett för Bodens ingenjörkår och annat truppförband i Boden gemensamt ridhus få anses förfallen. Vid sådant förhållande och då efter den beslutade utvidgningen av ingenjörkåren behovet av ett särskilt ridhus för densamma gör sig ännu mera gällande än förut, torde förnyad framställning böra i detta sammanhang göras till riksdagen om anvisande av de härför erforderliga medlen eller 32,000 kronor.

För verkställande av de vid Bodens ingenjörkår erforderliga nybyggnadsarbetena skulle således erfordras ett anslag av (619,000 + 32,000 =) 651,000 kronor. Härav torde böra för år 1916 anvisas — utöver de för år 1915 redan avsatta 150,000 kronor — dels det i riksdagens förenämnda tablå rörande byggnadskostnadernas fördelning upptagna beloppet av 180,000 kronor, dels ock de för ridhusets uppförande erforderliga 32,000 kronor.

Nybyggnader för fästningsingenjörkompanierna i Vaxholm och Karlskrona.

För nybyggnader för kustingenjördetachemangen eller, såsom de riktigare böra benämnas, fästningsingenjörkompanierna i Vaxholm och Karlskrona beräknades uti den till 1914 års senare riksdag avlåtna propositionen ett belopp av 93,000 kronor.

De byggnader, som skulle å vardera platsen uppföras, voro dels en mindre sjukpaviljong och dels en mässbyggnad. Kostnaderna hade beräknats för den förra till 18,000 kronor och för den senare till 25,000 kronor, vartill komme 3,500 kronor för oförutsedda utgifter, ritningar och kontroll.

Uti sin skrivelse den 14 september 1914 anmälde riksdagen, att riksdagen icke haft någon erinran att framställa mot att ifrågavarande byggnader uppfördes för de av Kungl. Maj:t beräknade kostnaderna.

Arméförvaltningen har nu hemställt, att förenämnda belopp måtte anvisas för år 1916.

Då denna hemställan överensstämmer med den av riksdagen godkända kostnadsfördelningen, torde framställning nu böra göras till riksdagen om beviljande av det för ifrågavarande ändamål erforderliga beloppet.

Nybyggnader för Fälttelegrafkåren.

För uppförande av nytt kasernetablissemang för Fälttelegrafkåren beräknades i Kungl. Maj:ts förutnämnda proposition till 1914 års senare riksdag ett belopp av 1,774,000 kronor.

Uti sin skrivelse den 14 september 1914 förklarade sig riksdagen icke hava något att erinra mot uppförande av ifrågavarande kasernetablissemang för de sålunda beräknade kostnaderna.

Arméförvaltningen har nu, i anslutning till den av riksdagen godkända kostnadsfördelningen, hemställt, att för ifrågavarande ändamål måtte för år 1916 anvisas ett belopp av 500,000 kronor.

Efter därom erhållen anmodan har arméförvaltningens fortifikationsdepartement med skrivelse den 10 februari 1915 överlämnat nedanstående specificerade kostnadsberäkning för uppförande av nytt kasernetablissemang för Fälttelegrafkåren. Med hänsyn till föreliggande förslag om förläggning av kårens flygavdelning till annan plats än kåren i övrigt har departementet därvid beräknat kostnaderna *dels* för uppförande av nytt etablissemang för kåren i dess helhet, således med flygavdelningen inberäknad, (alternativ I) och *dels* för skilda etablissemang för kåren och flygavdelningen (alternativ II).

Byggnadsarbeten.	Alt. I.	Alt. II.	
	Nytt kasernetablissemang för Fälttelegrafkåren *i dess helhet.*	Nytt kasernetablissemang för Fälttelegrafkåren *utan* flygavdelningen.	Nytt kasernetablissemang för flygavdelningen, *förlagd skild från kåren.*
	Kronor.	Kronor.	Kronor.
Kanslibyggnad	130,000	130,000	—
Underofficersbyggnad	180,000	150,000	35,000
Kasernbyggnad	430,000	400,000	90,000
Kokinrättningsbyggnad	70,000	70,000	—
Proviantbod	10,000	10,000	—
Exercishus	60,000	60,000	—
Ridhus	45,000	45,000	—
Varmbadhus och tvättinrättning	50,000	50,000	—
Sjukpaviljong	40,000	40,000	—
Vinterstall	57,000	57,000	—
Sommarstall	17,000	17,000	—
Byggnad för 3 spiltor, 2 fordon, 6 automobiler och 9 motorcyklar	—	—	8,000
Sjukstall	12,000	12,000	—
Verkstadsbyggnad	50,000	50,000	30,000
Skosmedja	12,000	12,000	—
Hangarer	35,000	—	35,000
Förrådsbyggnader	150,000	150,000	—
Vätgasverk	50,000	50,000	—
Ballonghall	25,000	25,000	—
Mässbyggnad	60,000	60,000	—
Avträden	10,000	10,000	1,000
Uthusbyggnader	10,000	10,000	1,000
Planering och stängsel	50,000	50,000	5,000
Yttre rörledningar	30,000	30,000	10,000
Elektrisk belysning	30,000	30,000	5,000
	1,613,000	1,518,000	220,000
Oförutsedda utgifter, ritningar och kontroll	161,000	152,000	22,000
Summa kronor	1,774,000	1,670,000	242,000

Av de uppgjorda kostnadsberäkningarna framginge, yttrade departementet, att kostnaderna för nytt kasernetablissemang för Fälttelegrafkåren i dess helhet (alternativ I) komme att uppgå till 1,774,000 kronor eller samma belopp, som Kungl. Maj:t och riksdagen tidigare beräknat. Kostnaderna för nytt etablissemang för kåren utan flygavdelningen uppginge till 1,670,000 kronor. Därest etablissemanget, såsom varit ifrågasatt, förlades till Järvafältet, borde dock nämnda summa minskas med 26,000 kronor för därstädes redan befintliga byggnader, vadan kostnaden komme att belöpa sig till endast 1,644,000 kronor. Då härtill emellertid borde läggas 242,000 kronor för kasernetablissemang för den från kåren skilda flygavdelningen, komme kostnaderna enligt alternativ II att uppgå till 1,886,000 kronor. Detta komme följaktligen att ställa sig 112,000 kronor dyrare än alternativ I.

Uti en den 12 nästlidne mars till riksdagen avlåten proposition har Kungl. Maj:t gjort framställning angående upplåtande av viss invid Uppsala belägen mark åt lantförsvaret för att användas till förläggningsplats och övningsfält för Fälttelegrafkåren i dess helhet. Vid sådant förhållande och då jag icke har någon erinran att framställa mot den av fortifikationsdepartementet under förutsättning av förläggning till *en* plats uppgjorda kostnadsberäkningen, torde framställning nu böra göras till riksdagen om beviljande av det för ändamålet erforderliga anslaget eller 1,774,000 kronor. I enlighet med den av riksdagen godkända kostnadsfördelningen torde härav böra för år 1916 anvisas ett belopp av 500,000 kronor.

Landstormsförråd.

För uppförande av landstormsförråd för de 52 landstormsområden inom landet, vilka ännu icke erhållit någon organisation, beräknades uti den till 1914 års senare riksdag avlåtna propositionen ett belopp av 150,100 kronor. Till grund härför låg en av chefen för generalstaben med underdånig skrivelse den 1 november 1912 uppgjord kostnadsberäkning, varöver vederbörande myndigheter yttrat sig.

Under framhållande av att det vore av största betydelse för landstormens förmåga att lösa de försvarsuppgifter, vilka tillkomme densamma, att samtliga landstormsområden inom landet bleve organiserade, anmälde riksdagen i sin skrivelse den 14 september 1914, att riksdagen icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag beträffande uppförande av landstormsförråd och därmed förenade kostnader. I enlighet med Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning avsatte riksdagen jämväl för ifrågavarande ändamål för år 1915 ett belopp av 75,000 kronor.

Arméförvaltningen har nu hemställt om anvisande för år 1916 av återstående 75,100 kronor.

Då arméförvaltningens hemställan står i överensstämmelse med den av riksdagen godkända kostnadsfördelningen, torde framställning nu böra göras till riksdagen om beviljande av det för ändamålet erforderliga anslaget eller 150,100 kronor ävensom om anvisande av — utöver det för år 1915 redan avsatta beloppet — ytterligare erforderliga 75,100 kronor.

Skidförråd.

Uti underdånig skrivelse den 14 oktober 1912 angående lantförsvarets medelsbehov för år 1914 gjorde arméförvaltningen framställning om anvisande av medel för uppförande av förrådsbyggnader för skidutrustning m. m. Enligt inom fortifikationsdepartementet uppgjorda förslag och kostnadsberäkningar komme kostnaden härför att uppgå till 491,200 kronor. Då behovet av dessa skidförråd i första hand syntes böra tillgodoses för arméns nordligast förlagda truppförband, kunde av kostnadsskäl uppförandet av desamma ske successivt, börjande med de för sjätte arméfördelningens och Bodens trupper avsedda, för vilka medelsbehovet, 187,000 kronor, dock syntes utan större olägenhet kunna fördelas på två år.

Med bifall till Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning beviljade 1913 års riksdag till uppförande av förrådsbyggnader för skidutrustning m. m. å extra stat för år 1914 ett anslag av 75,000 kronor.

Uti underdånig skrivelse den 1 oktober 1913 anmälde arméförvaltningens fortifikationsdepartement, att man med användande av befintliga äldre byggnader, som skulle för ändamålet flyttas och inredas, kunde för sjätte arméfördelningen och Bodens trupper nedbringa kostnaden från förut beräknade 187,000 kronor till 130,900 kronor. Då någon nedsättning i kostnaden för de övriga arméfördelningarna icke kunde göras, kunde således det ursprungligen beräknade anslagsbehovet, 491,200 kronor, minskas till 435,100 kronor. Då riksdagen för ändamålet redan anvisat 75,000 kronor, erfordrades således ytterligare 360,100 kronor.

Enligt den för 1914 års senare riksdag framlagda planen för anskaffning av intendenturmateriel skulle emellertid ytterligare skidutrustning anskaffas. För denna materiels förvaring erfordrades ökat förrådsutrymme, och beräknades kostnaden härför till 101,000 kronor.

Uti den till 1914 års senare riksdag avlåtna propositionen angående vissa byggnadsföretag vid armén beräknades därför för uppförande av skidförråd ett belopp, i jämnat tal, av 461,000 kronor.

Mot ifrågavarande beräkningsgrunder förklarade sig riksdagen icke

hava något att erinra, och beslöt riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning, att till uppförande av skidförråd för år 1915 avsätta ett belopp av 55,900 kronor.

Arméförvaltningen har nu hemställt, att för ifrågavarande ändamål måtte för år 1916 anvisas ett belopp av 101,275 kronor.

Då denna hemställan står i överensstämmelse med den av riksdagen godkända kostnadsfördelningen, torde framställning nu böra göras till riksdagen om beviljande av det för ändamålet erforderliga anslaget eller 461,000 kronor ävensom om anvisande av — utöver de för år 1915 redan avsatta 55,900 kronor — ett ytterligare belopp av 101,275 kronor.

Norrbottens kavallerikår.

Uti den av riksdagen uppgjorda tablån över byggnadskostnadernas fördelning har icke för år 1916 upptagits något belopp för uppförande av erforderliga nybyggnader för Norrbottens kavallerikår. Med anledning härav har icke heller arméförvaltningen uti sin förenämnda skrivelse den 7 november 1914 gjort någon framställning om anvisande av medel för ifrågavarande ändamål. Emellertid torde anslag även härför nu böra av riksdagen äskas.

Enligt den till 1914 års senare riksdag avlåtna propositionen angående ny härordning skulle en skvadron ur Skånska husarregementets detachemang i Uppsala förflyttas till Boden för att tillgodose därvarande besättningstruppers behov av kavalleri. För beredande av förläggningsutrymme åt denna måste emellertid nybyggnader uppföras.

I anslutning härtill beräknades uti Kungl. Maj:ts förenämnda proposition angående anvisande av medel till vissa byggnadsföretag vid armén ett belopp av 640,000 kronor till nybyggnader för en skvadron i Boden. Till grund härför låg följande av arméförvaltningens fortifikationsdepartement med underdånig skrivelse den 4 juli 1914 överlämnade approximativa kostnadsberäkning.

Kansli-kasernbyggnad jämte köksavdelning och sjukrum	250,000
Exercishus av trä (mindre typen)	45,000
Vinterstall för 1 skvadron (av trä)	90,000
Ridhus (mindre typen) av trä	40,000
Sjukstall	8,000
Skosmedja	7,000
Mässbyggnad för underofficerare och manskap	25,000
Vagnbod och bod för brandmateriel	3,000
Transport	468,000

	Transport	468,000
Avträde med urinoar		2,000
1 gödselstad		1,000
Befälsbyggnad:		
1 ryttmästare	7 eldstäder	
1 gift subalternofficer	6 »	
2 ogifta subalternofficerare	4 »	
	17 eldstäder =	60,000
Vatten- och avloppsledningar		28,000
Elektrisk belysning		8,000
Planering och stängsel		20,000
		587,000
Oförutsedda utgifter		28,000
Arbetsledning och ritningar		25,000
	Summa kronor	640,000

Enligt propositionen var kostnadssumman, 640,000 kronor, avsedd att fördelas med 300,000 kronor på år 1915 och 340,000 kronor på år 1916.

Uti sin skrivelse den 14 september 1914 anförde riksdagen, att som riksdagen för sin del beslutit upprättande och förläggande till Boden av en självständig kavallerikår, benämnd Norrbottens kavallerikår, om två skvadroner, större förläggningsutrymme erfordrades än vad Kungl. Maj:t beräknat. Därigenom att en kanondivision om tre batterier av Norrlands artilleriregemente enligt riksdagens beslut vore avsedd att förflyttas från Boden till Östersund, under det att ett bergsbatteri från Vendes artilleriregemente skulle förläggas till Boden, uppstode i det etablissemang, som redan funnes uppfört i Boden för Norrlands artilleriregemente, ett obelagt utrymme, som dock icke kunde anses motsvara behovet för två batterier, enär dels det inflyttande bergsbatteriet torde komma att bliva något större än ett vanligt kanonbatteri och dels etablissemanget, vilket uppförts enligt tidigare principer, icke innehölle tillräckligt antal lektionsrum, underofficerslägenheter m. m. Detta gjorde, att förevarande etablissemang icke torde räcka för den nya kavallerikåren, som hade avsevärt större manskapsstyrka och hästnumerär än tvänne batterier, utan måste med säkerhet nybyggnader uppföras till minst den omfattning, som avsåges med det av Kungl. Maj:t till anvisning för år 1915 föreslagna beloppet. På denna grund

hade riksdagen ansett sig böra för ifrågavarande ändamål för år 1915 avsätta ett belopp av 300,000 kronor, och syntes genom Kungl. Maj:ts försorg böra utredas, i vilken omfattning det för Norrlands artilleriregemente i Boden avsedda etablissemanget vid genomförande av artilleriets organisation i enlighet med riksdagens beslut kunde användas jämväl för förläggning av Norrbottens kavallerikår.

Efter därom erhållen anmodan har arméförvaltningens fortifikationsdepartement med skrivelse den 10 februari 1915 överlämnat en inom departementet verkställd utredning angående erforderliga nybyggnads- m. fl. arbeten för Norrbottens kavallerikårs förläggning till Norrlands artilleriregementes kasernetablissemang i Boden.

Nämnda utredning är av följande lydelse:

»1. *Kanslilokaler.*

Norrlands artilleriregementes detachements i Boden kanslilokaler äro för närvarande förlagda i östra kasernbyggnaden. Då nämnda kasernbyggnad vid Norrbottens kavallerikårs förläggning till här ifrågavarande kasernetablissemang i sin helhet måste tagas i anspråk för manskapsförläggningen, blir uppförandet av en ny kanslibyggnad — inrymmande lokaler såväl för divisionen av Norrlands artilleriregemente som ock för kavallerikåren, nämligen: regements- och kårexpeditioner, rum för regementsförvaltning, vapenofficerare, kasernofficerare och dagbefäl, gemensam officersmäss med köksavdelning och betjäningsrum samt slutligen 1 dublett för ogift subalternofficer och 2 enkelrum för tillfällig inkvartering av officerare — behövlig. Kostnaden för byggnaden uppgår till ..... 120,000 kronor.

2. *Officersbostäder.*

Enligt en av kommendanten verkställd utredning kan, om ovannämnda bostadsrum anordnas i det föreslagna kanslihuset, inkvartering för övriga officerare vid kavallerikåren erhållas i artilleridetachementets befintliga befälsbyggnader, dock med en del mindre ändringar beträffande inredningen, ändringar som beräknats kosta 3,000 kronor.

Kommendanten har beräknat, att lägenheter, avsedda för gifta, skulle erhållas för de flesta kaptener och ryttmästare samt för omkring en tredjedel av subalternofficerarna. Nämnda detachementschef anser emel-

lertid, och däri instämmer chefen för sjätte arméfördelningen, att lägenheter för gifta borde beredas för ett större antal subalternofficerare än kommendanten förutsatt, samt att även en del ogifta skulle givas tillfälle till erhållandet av hushållslägenheter. Han föreslår därför, att en ny bostadsbyggnad må uppföras för kår- och divisionschefen, samt att de därigenom lediga våningarna i befälsbyggnaderna måtte inredas till hushållslägenheter för det ytterligare antal officerare, han anser böra tilldelas dylika. En nybyggnad för kår- och detachementschefen drager en ytterligare kostnad av ..... 75,000 kronor

3. *Manskapsförläggning.*

Östra kasernbyggnaden disponeras för artilleridivisionen, 3 batterier, och den västra i huvudsak för kavallerikåren, den senare med förläggningslokaler i de båda övre våningarna samt dag- och lektionsrum m. m. i bottenvåningen. Erforderliga ändringar å västra kasernbyggnadens bottenvåning, för närvarande använd till expeditionslokaler för detachementsexpeditionen samt till officersmäss, betinga en kostnad av ..... 3,000 kronor.

4. *Underofficersbostäder.*

Dylika finnas redan att tillgå för samtliga underofficerare såväl vid kavallerikåren som vid divisionen, dock att inga bostäder bliva disponibla för gifta musikunderofficerare.

5. *Stallutrymme.*

De befintliga östra vinter- och sommarstallen äro behövliga för artilleridivisionen.

För kavallerikåren erfordras stallutrymme för 264 hästar. Därav kan i det västra vinterstallet inrymmas endast 84 hästar, varför det blir nödvändigt uppföra nytt vinterstall för återstående 180 hästar.

Kostnad	126,000 kronor.
Anordnandet av behövliga förbindelsegångar mellan stall och ridhus drager en kostnad av	4,000 »
Summa	130,000 kronor.

6. *Ridhusutrymme.*

Enär det befintliga ridhuset är behövligt uteslutande för artilleridivisionens behov, erfordras uppförandet av ett nytt ridhus för kavallerikåren. Uppföres detta i likhet med det förutvarande, kan kostnaden därför beräknas till ..... 45,000 kronor.

7. *Bad- och tvättinrättning.*

Någon sådan finnes icke vid det här ifrågavarande kasernetablissemanget, men är väl behövlig, då nu jämväl kavallerikåren skall förläggas till kasernetablissemanget i fråga. Uppföres byggnaden i huvudsaklig överensstämmelse — dock med en del modernare anordningar — med hittills byggda dylika, drager den en kostnad av... 50,000 kronor.

8. *Verkstäder.*

Då de nuvarande verkstäderna å kasernvindarna behöva tagas i anspråk för beredandet av ytterligare förrådsutrymme, bör en ny verkstadsbyggnad, gemensam för båda truppförbanden, och inrymmande 4 rum för skräddare, 4 rum för skomakare, 1 snickar- och 1 målarverkstad samt därjämte behövliga förrådsrum, uppföras. Kostnaden därför uppgår till ..... 35,000 kronor.

9. *Sjukstall.*

Enär hästantalet inom etablissemanget betydligt ökas, bör sjukstallet tillbyggas med 4 spiltor för en kostnad av ..... 5,000 kronor.

10. *Proviantbod.*

Uppförande av en dylik blir med hänsyn till den ytterligare förläggningen behövlig. Vid övriga kasernetablissemang i Boden finnas medel redan anvisade till dylika bodar. Uppförandet av en proviantbod enligt mindre typen (typ B) betingar en kostnad av..... 9,500 kronor.

11. *Uthus.*

För officersbostäderna behöva ytterligare uthus uppföras för en beräknad kostnad av ..... 3,000 kronor.

12. *Gödselstad.*

För kavallerikåren erfordras anordnandet av en gödselstad för en beräknad kostnad av ..... 1,000 kronor.

Sammandrag av kostnaderna.

Kanslibyggnad	kronor	120,000
Ändring av officersbostäder	»	3,000
» » kasernbyggnader	»	3,000
Nytt stall med förbindelsegångar	»	130,000
Nytt ridhus	»	45,000
Bad- och tvättinrättning	»	50,000
Verkstadsbyggnad	»	35,000
Utvidgning av sjukstallet	»	5,000
Proviantbod typ B	»	9,500
Uthus	»	3,000
Gödselstad	»	1,000
Rör- och belysningsledningar	»	20,000
Planering och stängsel m. m.	»	10,000
Oförutsedda utgifter, kontroll och ritningar m. m.	»	43,500
Summa	kronor	478,000
Uppföres nybyggnad för kår- och divisionschefen, såsom denne senare och arméfördelningschefen föreslagit, ökas kostnaden med	»	75,000
eller till	kronor	553,000

Eventuellt bör även en byggnad för gifta musikunderofficerare tillkomma.»

I likhet med riksdagen håller jag före, att det för Norrlands artilleriregementes detachemang i Boden avsedda etablissemanget bör, i den utsträckning förhållandena medgiva, tagas i anspråk för kavallerikårens förläggning. Såsom riksdagen jämväl förutsatt, måste emellertid även vid en dylik förläggning åtskilliga nybyggnadsarbeten verkställas. Av den utav fortifikationsdepartementet förebragta utredningen framgår, att kostnaderna härför komma att belöpa sig till sammanlagt 478,000 kronor eller, under förutsättning att en ny bostadsbyggnad uppföres för cheferna för kavallerikåren och artilleridivisionen, till 553,000 kronor.

Vad sistnämnda byggnad beträffar, anser jag densamma icke böra komma till utförande. Av den verkställda utredningen framgår nämligen, att även om ifrågavarande byggnad icke uppföres, bostadslägenheter för gifta kunna beredas de flesta kaptener och ryttmästare samt omkring en tredjedel av subalternofficerarna, sålunda i icke ogynnsammare proportion än vid övriga truppförband i Boden. Någon anledning att tillhandahålla officerare vid kavallerikåren och fältartilleridivisionen hushållslägenheter i större utsträckning än vid de andra truppförbanden lärer icke förefinnas.

Då jag i övrigt icke har något att erinra mot fortifikationsdepartementets förslag och kostnadsberäkningar, torde framställning nu böra göras till riksdagen om beviljande av det för ändamålet erforderliga anslaget eller 478,000 kronor. Då riksdagen redan för år 1915 avsatt ett belopp av 300,000 kronor, erfordras således ytterligare 178,000 kronor. Härav torde 100,000 kronor böra utgå under år 1916 och återstoden under år 1917.

Sammanfattning.

För åskådliggörande av de utav mig i det föregående förordade ändringarna uti den av riksdagen uppgjorda beräkningen över byggnadskostnaderna och deras fördelning å åren 1915—1919 har jag låtit upprätta följande jämkade tablå:

Arbete.	Anslag.	Anslaget fördelas på åren.				
		1915.	1916.	1917.	1918.	1919.
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
Ökat stallutrymme vid infanteriet	655,900	–	215,300	215,300	225,300	—
» » » kavalleriet	412,800	—	412,800	—	—	—
» » » artilleriet	56,000	—	—	30,000	26,000	—
Förråd för vinterfordon	90,000	—	90,000	—	—	—
» » övriga fordon m. m.	1,359,000	350,000	350,000	350,000	309,000	—
Nybyggnader för Norrbottens regemente	850,000 200,000	250,000 —	250,000 100,000	350,000 100,000	—	—
» » Norrbottens kavallerikår	478,000	300,000	100,000	78,000	—	—
Nybyggnader för Bodens artilleriregemente	600,000 92,000	150,000 —	150,000 92,000	300,000 —	—	—
Nybyggnader för Karlskrona grenadjärregemente, baracker	80,000	80,000	—	—	—	—
Nybyggnader för Vaxholms grenadjärregemente, baracker	100,000	100,000	—	—	—	—
Nybyggnader för Vaxholms grenadjärregemente, befälsbyggnader	395,000	—	—	195,000	200,000	—
Nybyggnader för förplägnadsanstalt i Östersund	450,000	—	—	—	200,000	250,000
Nybyggnader för havremagasin i Stockholm	174,000	—	—	—	74,000	100,000
Nybyggnader för Norrlands artilleriregemente i Östersund	1,000,000 358,500	—	200,000 358,500	200,000	300,000	300,000
Nybyggnader för Svea ingenjörkår	1,625,000 71,000	600,000	600.000	425,000 71,000	—	—
» » Göta »	43,000	—	43,000	—	—	—
» » Norrlands »	1,838,000 46,000	—	400,000	800,000	638,000 46,000	—
» » Bodens »	619,000 32,000	150,000	180,000 32,000	289,000	—	—
» » fästningsingenjörkompanierna i Vaxholmo. Karlskrona	93,000	—	93,000	—	—	—
Nybyggnader för Fälttelegrafkåren	1,774,000	—	500,000	800,000	474,000	—
Landstormsförråd	150,100	75,000	75,100	—	—	—
Skidförråd	461,000	55,900	101,275	—	101,275	202,550
Ordnande av vinterförläggning	567,000	567,000	—	—	—	—
Ammunitionsfabrikens flyttning	950,000	—	—	400,000	550,000	—

De belopp, som äro avsedda att utgå under år 1916, belöpa sig alltså till sammanlagt 4,342,975 kronor.

På grund av vad sålunda anförts och med förmälan att jag, i enlighet med mitt yttrande till statsrådsprotokollet den 14 januari 1915, kommer att inom den närmaste tiden hemställa om avlåtande av proposition till riksdagen angående bemyndigande att försälja vissa lantförsvaret tillhöriga fastigheter, får jag hemställa, det täcktes Eders Kungl. Maj:t föreslå riksdagen att

dels till beredande av ökat stallutrymme vid infanteriet bevilja ett anslag av 655,900 kronor samt härav för år 1916 anvisa ett belopp av 215,300 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att redan under år 1915 av tillgängliga medel förskottsvis utanordna, vad som under samma år kan finnas vara för ändamålet erforderligt;

dels till beredande av ökat stallutrymme vid kavalleriet för år 1916 bevilja ett anslag av 412,800 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att redan under år 1915 av tillgängliga medel förskottsvis utanordna, vad som under samma år kan finnas vara för ändamålet erforderligt;

dels till uppförande av förråd för vinterfordon för år 1916 bevilja ett anslag av 90,000 kronor;

dels av det utav 1914 års senare riksdag till uppförande av förråd för andra fordon än vinterfordon samt för persedlar och materiel beviljade anslaget, 1,359,000 kronor, för år 1916 anvisa ett belopp av 350,000 kronor;

dels av det utav 1914 års senare riksdag till uppförande av nya byggnader för Norrbottens regemente beviljade anslaget, 850,000 kronor, för år 1916 anvisa ett belopp av 250,000 kronor;

dels till uppförande av nya byggnader för Norrbottens regemente bevilja ett ytterligare anslag av 200,000 kronor samt härav för år 1916 anvisa ett belopp av 100,000 kronor;

dels till uppförande av byggnader för Norrbottens kavallerikår bevilja ett anslag av 478,000 kronor samt härav anvisa — jämte det för år 1915 för ändamålet avsatta belopp av 300,000 kronor — ytterligare för år 1916 ett belopp av 100,000 kronor;

dels av det utav 1914 års senare riksdag till uppförande av nya byggnader för Bodens artilleriregemente beviljade anslaget, 600,000 kronor, för år 1916 anvisa ett belopp av 150,000 kronor;

dels till uppförande av nya byggnader för Bodens artilleriregemente för år 1916 bevilja ett ytterligare anslag av 92,000 kronor;

dels till uppförande av nya byggnader för Norrlands artilleriregemente i Östersund bevilja ett anslag av 1,358,500 kronor samt härav för år 1916 anvisa ett belopp av 558,500 kronor;

dels till uppförande av nytt etablissemang å Järvafältet för Svea ingenjörkår bevilja ett anslag av 1,696,000 kronor samt härav anvisa — jämte det för år 1915 för ändamålet avsatta belopp av 600,000 kronor — ytterligare för år 1916 ett belopp av 600,000 kronor;

dels till uppförande av nya byggnader för Göta ingenjörkår för år 1916 bevilja ett anslag av 43,000 kronor;

dels till uppförande av byggnader för Norrlands ingenjörkår bevilja ett anslag av 1,884,000 kronor samt härav för år 1916 anvisa ett belopp av 400,000 kronor;

dels till uppförande av nya byggnader för Bodens ingenjörkår bevilja ett anslag av 651,000 kronor samt härav anvisa — jämte det för år 1915 för ändamålet avsatta belopp av 150,000 kronor — ytterligare för år 1916 ett belopp av 212,000 kronor;

dels till uppförande av nya byggnader för fästningsingenjörkompanierna i Vaxholm och Karlskrona för år 1916 bevilja ett anslag av 93,000 kronor;

dels till uppförande av nytt etablissemang för Fälttelegrafkåren bevilja ett anslag av 1,774,000 kronor samt härav för år 1916 anvisa ett belopp av 500,000 kronor;

dels till uppförande av landstormsförråd bevilja ett anslag av 150,100 kronor samt härav anvisa — jämte det för år 1915 för ändamålet avsatta belopp av 75,000 kronor — ytterligare för år 1916 ett belopp av 75,100 kronor;

dels till uppförande av skidförråd bevilja ett anslag av 461,000 kronor samt härav anvisa — jämte det för år 1915 för ändamålet avsatta belopp av 55,900 kronor — ytterligare för år 1916 ett belopp av 101,275 kronor;

dels ock förklara, att samtliga här omnämnda belopp, som beviljas eller anvisas för år 1916, skola förskottsvis utgå av statsverkets värnskattefond och sedermera ersättas av lantförsvarets fond för byggnader och andra försvarsändamål eller annan fond, dit köpeskillingarna för nu till lantförsvaret anslagna fastigheter, vilka med riksdagens samtycke försäljas, kunna komma att inflyta.»

Till denna, av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan täcktes Hans Maj:t Konungen lämna bifall; och skulle i enlighet härmed till riksdagen avlåtas proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar.

— — — — — — — — — — — — — — — —

Ur protokollet:

Axel Westin.